

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/13/2002

POPARCIE DLA INTEGRACJI POLSKI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

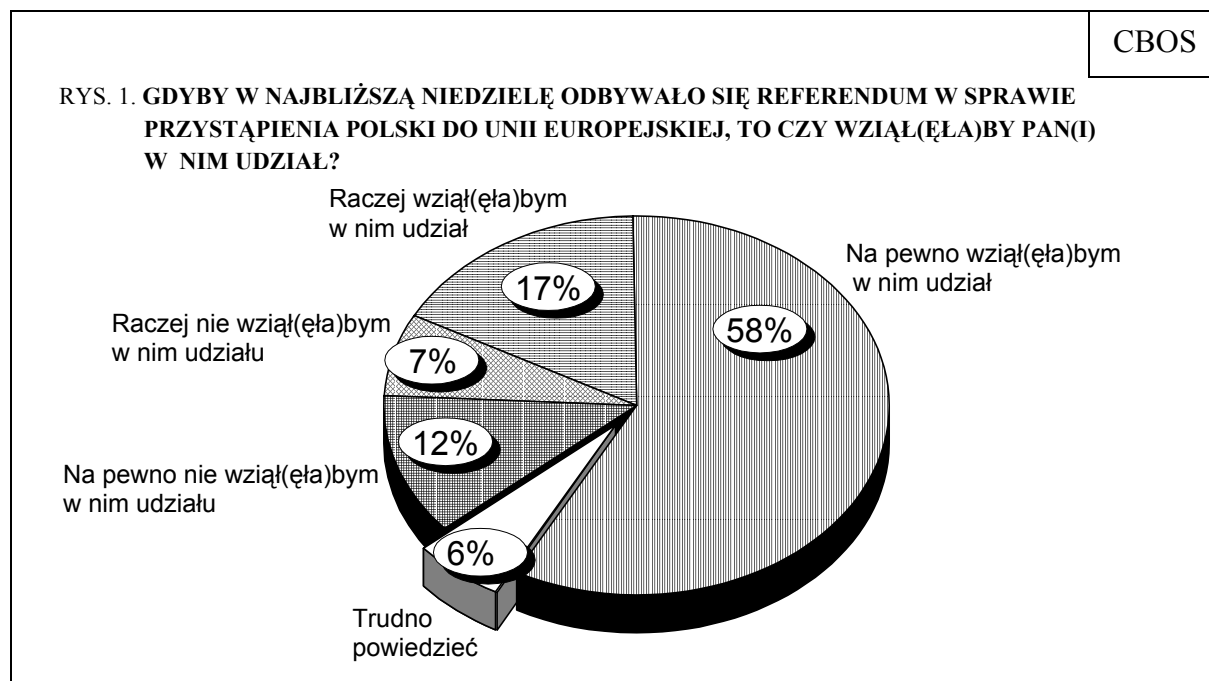
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Referendum w sprawie wejścia Polski do Unii Europejskiej odbędzie się prawdopodobnie jesienią przyszłego roku. O jego wyniku zadecydują nie tylko proporcje głosujących za i przeciw integracji, ale także frekwencja. Obecnie¹, ponad półtora roku przed zapowiadany referendum, zainteresowanie udziałem w nim jest duże. Zamierza w nim uczestniczyć ponad trzy czwarte ogółu ankietowanych (75%), w tym aż 58% deklaruje, że na pewno będzie głosować. Odsetek osób pewnych swego udziału w referendum jest wyraźnie wyższy niż notowany (w badaniach Instytutu Sprawy Publicznych) w latach ubiegłych, kiedy to ich liczba sięgała maksymalnie 44% ankietowanych (w październiku 2000 roku).

Liczba osób deklarujących udział w procedurach demokratycznych z reguły znacznie przewyższa rzeczywistą frekwencję podczas głosowania w wyborach i referendach. Należy się zatem liczyć z tym, że znaczna część spośród ankietowanych, którzy zapowiadają swój udział w referendum, w rzeczywistości zostanie w domu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (140) przeprowadzono w dniach 10-14 stycznia 2002 roku na liczącej 973 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Deklaracje dotyczące udziału w referendum akcesyjnym wiążą się przede wszystkim z zainteresowaniem polityką: im jest ono większe, tym częściej wyrażana wola uczestnictwa w głosowaniu. Swoją udział w referendum zapowiada zdecydowana większość badanych określających swoje zainteresowanie polityką jako duże lub średnie, a więc śledzących przynajmniej główne wydarzenia polityczne. Z grupy niezainteresowanych polityką co druga osoba zamierza uczestniczyć w referendum.

Tabela 1

Zainteresowanie polityką	Gdyby w najbliższą niedzielę odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	91	8	1
Średnie	85	11	5
Niewielkie	62	29	9
Żadne	50	41	9

Udział w przyszłym referendum jest tym mniej prawdopodobny, im mniejsze zainteresowanie polityką, a także im rzadsze dotychczasowe uczestnictwo w wyborach. Głosowanie w referendum w sprawie wejścia Polski do Unii Europejskiej zapowiada ogromna większość badanych, którzy uczestniczyli w ostatnich wyborach parlamentarnych, prezydenckich i samorządowych, a także większość spośród tych, którzy brali udział przynajmniej w jednym z tych głosowań. Ciekawe, że także połowa spośród tych, którzy od roku 1998 ani razu nie poszli do urn, deklaruje, iż będzie uczestniczyć w referendum akcesyjnym. Nasuwa się pytanie, czy należy liczyć na udział w referendum osób, które w ciągu ostatnich trzech i pół roku nie uczestniczyły w procedurach demokratycznych, czy też zapowiedzi ich udziału w tym głosowaniu należy traktować ostrożnie jako w dużej mierze deklaratywne.

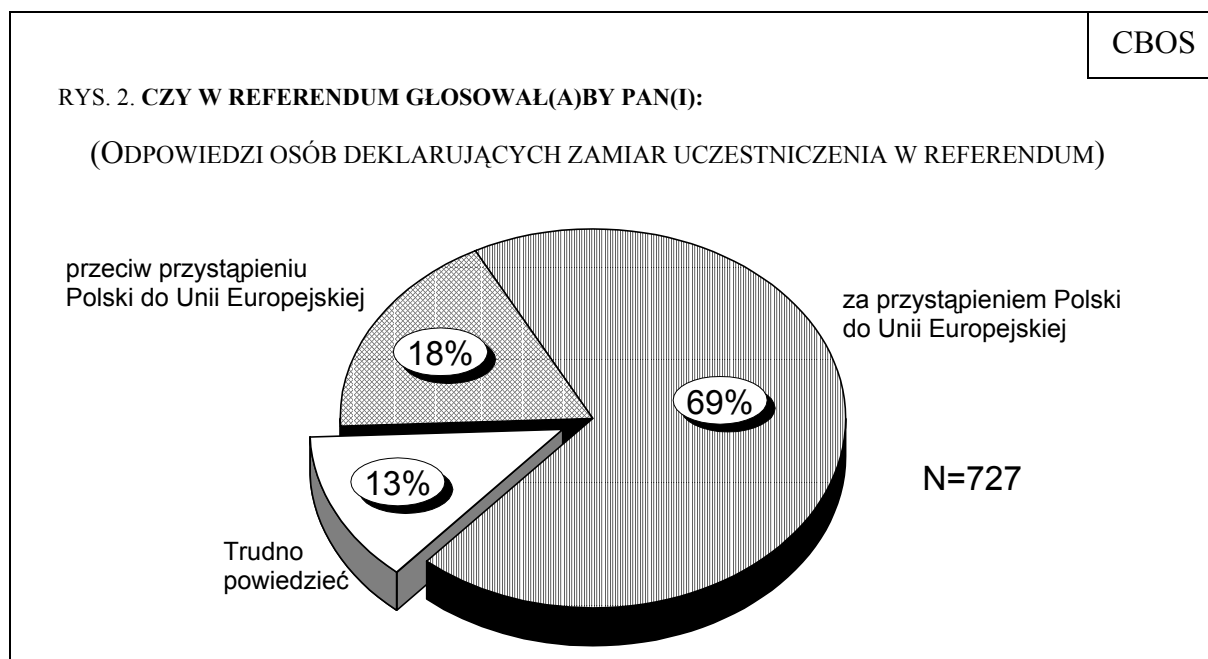
Tabela 2

Udział w wyborach od 1998 roku	Gdyby w najbliższą niedzielę odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
3 razy	91	8	1
2 razy	85	11	5
1 raz	62	29	9
Ani razu	50	41	9

Z przeprowadzonych analiz wynika, że znaczna część spośród tych, którzy nie głosowali w trzech kolejnych wyborach, tym razem może stawić się przy urnach. Świadczy o tym fakt, że osoby, które nie uczestniczyły w wyborach w ostatnim okresie, wyraźnie bardziej skłonne są wziąć udział w referendum akcesyjnym niż w następnych wyborach parlamentarnych. Tylko 16% spośród nich deklaruje udział w kolejnych wyborach do Sejmu, a 60% zapowiada swoją absencję. A zatem sprawa integracji może zmobilizować do udziału w referendum również część osób, które dystansują się od polityki i nie uczestniczyły w ostatnim okresie w procedurach demokratycznych. Daje to szansę, że rzeczywista frekwencja w referendum przekroczy 50% i tym samym jego wynik będzie ważny.

Deklaracje dotyczące udziału w referendum akcesyjnym wiążą się, biorąc pod uwagę cechy społeczno-demograficzne respondentów, przede wszystkim z wykształceniem: im jest wyższe, tym częstsze zapowiedzi uczestnictwa w referendum. W sprawie wejścia Polski do Unii Europejskiej zamierza głosować 64% badanych z wykształceniem podstawowym i aż 93% - z wykształceniem wyższym. W grupach społeczno-zawodowych najliczniej zapowiadają swój udział w referendum przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, a także osoby pracujące na własny rachunek, najrzadziej - rolnicy i robotnicy niewykwalifikowani. Ponadto stosunkowo najmniej chętni do uczestnictwa w głosowaniu w tej sprawie są mieszkańcy wsi (69%) i miasteczek (65%) oraz ludzie starsi - powyżej 65 roku życia (63%).

Większość badanych planujących wzięcie udziału w referendum akcesyjnym (69%) chce głosować za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Głos przeciw członkostwu naszego kraju w tej organizacji zamierza oddać 18% zadeklarowanych uczestników referendum.

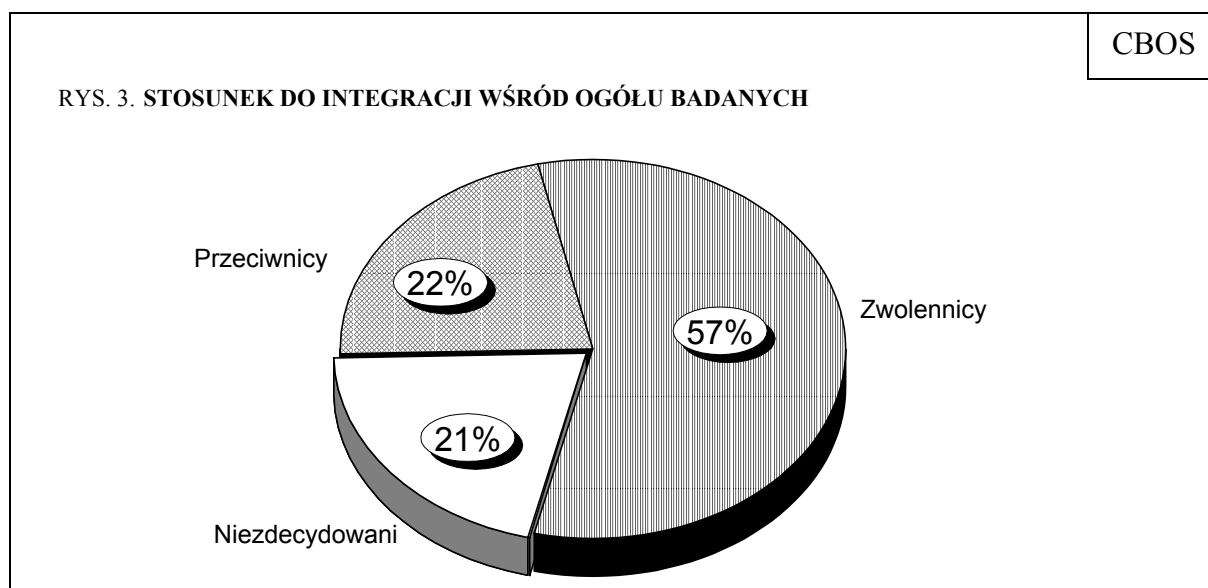

O stosunek do integracji i ewentualną decyzję w referendum zapytaliśmy również osoby, które na razie deklarują, że nie wezmą w nim udziału, bądź nie wiedzą jeszcze, czy będą głosować. Ich głosy mogą okazać się istotne, gdyby zmienili zdanie i zdecydowali się pójść do urn. O ich mobilizację i przekonanie do swoich racji będą zabiegać zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy integracji europejskiej.

W przypadku największej grupy spośród tych, którzy nie deklarują udziału w referendum (43%), wstrzymanie się od głosowania jest uzasadnione - nie mają oni bowiem skryształizowanej opinii co do tego, czy poprzeć czy też odrzucić integrację. Pozostali częściej okazują się przeciwnikami wejścia Polski do Unii Europejskiej (36%) niż jej zwolennikami (21%).

Uwzględniając głosy osób zdecydowanych uczestniczyć w referendum akcesyjnym i tych, którzy nie zamierzają głosować bądź nie wiedzą jeszcze, czy pójdą do urn, otrzymaliśmy wskaźnik poparcia dla integracji w całym społeczeństwie.

Za wejściem do UE opowiada się 57% ogółu ankietowanych, a przeciw jest 22% niezależnie od tego, czy zdecydują się wyrazić swoją opinię w referendum czy też nie.

Otrzymane wyniki potwierdzają stabilność społecznego poparcia dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej w ciągu ostatnich ponad 2,5 roku. Liczba zwolenników integracji utrzymywała się w tym okresie w granicach około 55%-60%, a przeciwników od 22% do 30%. W ciągu ostatniego miesiąca odsetek zwolenników integracji minimalnie się zmniejszył, nie zmienił się natomiast stosunkowo niewielki odsetek osób jej przeciwnych.

Tabela 3

Stosunek do integracji wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	VI '94	V '95	V '96	IV '97	VIII '97	V '98	VIII '98	XII '98	V '99	XI '99	II '00	V '00	IX '00	III '01	V '01	VI '01	VII '01	X '01	XII '01	I '02
	w procentach																			
Zwolennicy	77	72	80	72	72	66	63	64	55	59	55	59	55	55	54	53	56	60	57	
Przeciwnicy	6	9	7	11	12	19	19	19	26	26	26	25	26	30	28	29	25	24	22	22
Niezdecydowani	17	19	13	18	15	15	18	17	19	15	19	16	19	15	17	17	22	20	18	21

Do grudnia 2001 wszystkim badanym zadawano pytanie: „Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i) za przystąpieniem Polski do UE czy przeciw?”

Poparcie dla integracji jest tym większe, im wyższy status społeczno-ekonomiczny badanych: wyższe wykształcenie i większe deklarowane miesięczne dochody *per capita* w rodzinie. Za członkostwem Polski w Unii Europejskiej opowiada się 77% ankietowanych

z wykształceniem wyższym i tylko 47% - z wykształceniem podstawowym, 72% badanych deklarujących miesięczne dochody powyżej 800 zł na osobę w rodzinie i 49% mających poniżej 300 zł na osobę. Najwyższe wskaźniki poparcia dla integracji notujemy wśród menedżerów, inteligencji, uczniów i studentów. Zdecydowanie najbardziej antyunijnii pozostają rolnicy, w przeważającej części przeciwni wejściu Polski do Unii Europejskiej. Mniejsze niż przeciętnie poparcie dla integracji można zauważyć również wśród mieszkańców wsi (48%) i ludzi starszych - powyżej 65 roku życia (49%).

Stosunek do integracji nie wiąże się z poglądami politycznymi badanych, jednak bardzo wyraźnie jest określony przez ich sympatie partyjne.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań	Stosunek do integracji		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
PO	95	1	4
SLD	78	12	10
PSL	71	16	13
PiS	66	13	21
Samoobrona	38	44	18
LPR	30	54	16
Niezamierzający uczestniczyć w wyborach	50	15	35

Zdecydowanie najbardziej pronijny jest elektorat Platformy Obywatelskiej, niemal w całości opowiadający się za członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Zwolennicy integracji stanowią również większość w elektoracie SLD, PSL i PiS. Jej przeciwnicy przeważają natomiast wśród sympatyków Samoobrony, a przede wszystkim Ligi Polskich Rodzin.

Podsumowując można powiedzieć, że gdyby referendum w sprawie wejścia Polski do Unii Europejskiej odbyło się dziś, sukces odnieśliby zwolennicy integracji. Frekwencja przekroczyłaby najprawdopodobniej wymagane 50%, a głosujący w zdecydowanej większości opowiedzieliby się za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział? 1 - Wziął(ę)by w nim udział;
2 - Nie wziął(ę)by w nim udziału

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	75	19	6	973
Płeć				
Mężczyźni	80	15	5	464
Kobiety	71	22	7	509
Wiek				
18-24 lat	74	22	4	150
25-34	77	17	6	176
35-44	80	17	3	172
45-54	78	16	6	204
55-64	80	14	6	107
65 lat i więcej	63	29	8	164
Miejsce zamieszkania				
Wieś	69	23	8	363
Miasto do 20 tys.	65	28	7	122
20-100 tys.	78	18	4	180
101-500 tys.	85	12	3	192
501 tys. i więcej mieszk.	83	13	4	116
Wykształcenie				
Podstawowe	64	24	12	268
Zasadnicze zawodowe	71	24	5	254
Średnie	82	15	3	353
Wyższe	93	7	0	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	98	2	0	55
Prac. umysł. niż. szczebla	85	12	2	76
Pracownicy fiz. - umysł.	76	19	6	74
Robotnicy wykwalifikowani	73	24	3	77
Robotnicy niewykwalifik.	64	28	8	31
Rolnicy	66	24	11	49
Pracujący na własny rach.	90	10	0	43
Bierni zawodowo				
Renciści	66	25	9	113
Emeryci	70	23	7	173
Uczniowie i studenci	82	7	11	58
Bezrobotni	73	22	4	170
Gospodynie domowe i inni	79	14	7	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	86	12	2	134
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	78	21	1	66
sekt. pryw. poza rolnict.	80	16	4	168
prywatnym gosp. rolnym	64	26	9	58
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	69	27	4	147
300-399	68	24	8	104
400-599	80	15	5	187
600-800	81	14	4	153
Powyżej 800 zł	84	14	2	155
Ocena własnych war. mater.				
Złe	67	26	7	330
Średnie	77	18	5	421
Dobre	84	11	5	221
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	55	35	10	64
Raz w tygodniu	79	17	4	482
1-2 razy w miesiącu	70	20	11	167
Kilka razy w roku	80	14	6	180
W ogóle nie uczestniczy	73	27	0	78
Poglądy polityczne				
Lewica	83	14	4	254
Centrum	75	21	4	252
Prawica	85	11	3	203
Trudno powiedzieć	61	28	12	262

Tabela 2. Stosunek do integracji wśród ogółu badanych

(%)

	Zwolennicy	Przeciwnicy	Niezdecydowani	Liczba osób
Ogółem	57	22	21	965
Płeć				
Mężczyźni	61	22	17	462
Kobiety	54	23	23	503
Wiek				
18-24 lat	66	24	10	147
25-34	57	22	21	172
35-44	52	29	20	172
45-54	61	20	19	203
55-64	63	18	19	107
65 lat i więcej	49	21	30	164
Miejsce zamieszkania				
Wieś	48	29	23	359
Miasto do 20 tys.	60	24	16	119
20-100 tys.	62	12	26	179
101-500 tys.	66	22	12	192
501 tys. i więcej mieszk.	64	18	18	116
Wykształcenie				
Podstawowe	47	23	30	266
Zasadnicze zawodowe	57	24	18	251
Średnie	61	24	15	350
Wyższe	77	9	14	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	79	9	12	55
Prac. umysł. niż. szczebla	72	16	13	76
Pracownicy fiz.- umysł.	62	22	16	71
Robotnicy wykwalifikowani	51	24	25	77
Robotnicy niewykwalifik.	49	21	30	31
Rolnicy	22	54	24	49
Pracujący na własny rach.	56	30	15	43
Bierni zawodowo				
Renciści	48	23	30	111
Emeryci	57	21	22	173
Uczniowie i studenci	71	20	9	58
Bezrobotni	61	22	17	170
Gospodynie domowe i inni	54	22	24	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	69	17	14	134
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	60	20	20	66
sekt. pryw. poza rolnict.	61	20	19	165
prywatnym gosp. rolnym	21	54	25	58
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	49	32	18	147
300-399	52	24	24	101
400-599	55	25	20	186
600-800	62	21	17	153
Powyżej 800 zł	72	11	17	155
Ocena własnych war. mater.				
Złe	50	27	23	326
Średnie	57	23	20	421
Dobre	69	15	16	218
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	36	31	33	60
Raz w tygodniu	59	25	17	478
1-2 razy w miesiącu	52	21	27	167
Kilka razy w roku	66	14	20	180
W ogóle nie uczestniczy	62	23	15	78
Poglądy polityczne				
Lewica	64	20	16	254
Centrum	59	24	17	252
Prawica	62	26	12	202
Trudno powiedzieć	47	21	33	255